

**Ομιλία Αλκαίου Γ. Σιβιτανίδη στο ετήσιο αρχιερατικό μνημόσυνο στη μνήμη των
ευεργετών Βασίλειου και Λουίζου Σιβιτανίδη, ιδρυτών της Σιβιτανιδείου
Δημόσιας Σχολής Τεχνών και Επαγγελμάτων, που πραγματοποιήθηκε την 4^η
Ιουνίου 2025 στον Ι.Ν. Αγίου Βασιλείου της Σιβιτανιδείου Σχολής**

Αποτελεί μεγάλη συγκίνηση, τιμή και χαρά να παρευρίσκομαι σήμερα στο ετήσιο αρχιερατικό μνημόσυνο στη μνήμη των προγόνων μου Βασίλειου και Λουίζου Σιβιτανίδη, ιδρυτών της Σιβιτανιδείου Δημόσιας Σχολής Τεχνών και Επαγγελμάτων.

Προσήλθα με συγκίνηση, φέροντας το επώνυμο των ιδρυτών ως έναν πρόσθετο λόγο και ως ηθική υποχρέωση για να αποτίσω και εγώ φόρο τιμής στο σημερινό μνημόσυνο και να μετέχω στην ημέρα γιορτής της Σχολής σας.

Γνωρίζουμε όλοι τη συμβολή και τα σπουδαία επιτεύγματα της Σιβιτανιδείου Σχολής στη μακρόχρονη λειτουργία της, που σύντομα θα συμπληρώσει έναν ολόκληρο αιώνα.

Αυτό που με τη σημερινή ευκαιρία θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας, είναι η οικογενειακή ιστορία και τα βιώματά μας σε σχέση με το μεγάλο αυτό γεγονός της ίδρυσης της σχολής, τα οποία μεταφέρθηκαν προφορικά από γενιά σε γενιά και έφτασαν μέχρι το σήμερα.

Η ιστορία μας ξεκινάει στην όμορφη Πάφο, την ιδιαίτερη πατρίδα μου.

Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα γεννήθηκαν στην Πάφο της Κύπρου δύο αδέλφια, ο Ιερώνυμος και ο Μιχαήλ ή Μιχαήλης Σιβιτανίδης.

Ο μεγαλύτερος αδελφός Ιερώνυμος, μετοίκησε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, όπου απέκτησε δύο τέκνα, τον Βασίλειο Σιβιτανίδη, που γεννήθηκε το 1830, και τον αδελφό του Λουίζο Σιβιτανίδη που γεννήθηκε το 1841.

Ο αδελφός του Ιερώνυμου, Μιχαήλης Σιβιτανίδης, παρέμεινε στην Πάφο. Εκεί απέκτησε έναν γιο, τον Μάρκο Σιβιτανίδη, που γεννήθηκε το 1861 και ο οποίος ήταν πρώτος εξάδελφος των ευεργετών.

Την ίδια περίοδο, ο Βασίλειος και ο Λουίζος Σιβιτανίδης συνεχίζουν να βρίσκονται και να δραστηριοποιούνται στην Αίγυπτο. Εκεί έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους και έχουν ήδη τη δική τους εμπορική επιχείρηση, επιδεικνύοντας απaráμιλλη επιχειρηματική οξυδέρκεια και εργατικότητα. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Βασίλειος Σιβιτανίδης, με τη διαθήκη του οποίου ιδρύθηκε η Σχολή, δραστηριοποιείτο πάντα με τον αχώριστο αδελφό του Λουίζο, για τον οποίο έλεγε ότι χωρίς τη συμβολή του δεν θα ήταν εφικτή η επιτυχημένη επιχειρηματική διαδρομή τους, εξ ου και η ισότιμη και ισόκυρη μεταχείρισή του στη διαθήκη του.

Σε εκείνο ακριβώς το χρονικό σημείο φαίνεται πως δημιούργησαν την τεράστια περιουσία τους.

Το 1861 ξέσπασε ο αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος. Ο πόλεμος μείωσε δραματικά την παραγωγή του αμερικανικού βαμβακιού, που μέχρι τότε κυριαρχούσε στις διεθνείς αγορές, προκαλώντας αυτό που έχει καταγραφεί ιστορικά ως «λιμός του βάμβακος» και εκτοξεύοντας την τιμή του στα ύψη. Στην Αίγυπτο, οι συνθήκες στην κοιλάδα του ποταμού Νείλου ευνοούσαν ανέκαθεν την καλλιέργεια βαμβακιού εξαιρετικής ποιότητας. Η διεθνής φήμη όμως του αιγυπτιακού βαμβακιού κτίστηκε όταν η παραγωγή του εκτινάχθηκε από το 1861 και μετά, λόγω ακριβώς της έλλειψης που προκάλεσε ο αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος.

Στο ξέσπασμα του αμερικανικού εμφυλίου, η οικογενειακή μας μνήμη ανακαλεί μια ευνοϊκή συγκυρία:

Ο Βασίλειος και ο Λουίζος Σιβιτανίδης λέγεται ότι βρέθηκαν με τις αποθήκες τους γεμάτες βαμβάκι, και όταν πολλαπλασιάστηκε σχεδόν εν μία νυκτί η αξία του εμπορεύματος, πολλαπλασιάστηκε αντίστοιχα και η αξία της περιουσίας τους, δίνοντας τους ισχυρότατο οικονομικό υπόβαθρο για την περαιτέρω επιχειρηματική και κοινωνική τους δράση.

Τριάντα χρόνια αργότερα, ο εξαδελφός τους Μάρκος Σιβιτανίδης απέκτησε στην Πάφο έναν γιό, τον Στέλιο Σιβιτανίδη, τον προπάππο μου, που γεννήθηκε το 1891. Στην Αλεξάνδρεια όμως, κανένα από τα δύο αδέλφια δεν είχε αποκτήσει απογόνους. Τότε, ο Βασίλειος και ο Λουίζος Σιβιτανίδης, έχοντας ήδη καταξιωθεί οικονομικά και κοινωνικά και μη έχοντας διαδόχους, έγραψαν στον πρωτοξάδελφό τους Μάρκο επιστολή, ζητώντας του να τους στείλει τον Στέλιο στην Αλεξάνδρεια, για να τον έχουν σαν γιό τους, να του μάθουν τα του εμπορίου και των επιχειρήσεων και να κληρονομήσει όλη την περιουσία τους.

Όμως ο Μάρκος Σιβιτανίδης, αν και δεν είχε μεν τον πλούτο των εξαδέλφων του Βασιλείου και Λουίζου, αφού τους ευχαρίστησε για την πρότασή τους αρνήθηκε. Αιτιολόγησε την απόφασή του με την περίφημη φράση: «έναν έχω τον τζε θέλω τον», δηλαδή: έναν τον έχω και τον θέλω.

Και ο μεν Στέλιος Σιβιτανίδης δεν εστάλη στην Αλεξάνδρεια αλλά παρέμεινε στην Πάφο, αποκτώντας τον παππού μου Πανίκο Σιβιτανίδη, και τα αδέλφια του, ο δε Βασίλειος Σιβιτανίδης, δεν απέκτησε μεν διάδοχο εν στενή εννοία, όμως νοιάστηκε με πατρική αγάπη και φροντίδα για χιλιάδες άλλα παιδιά, αποφασίζοντας να κληροδοτήσει όλη την περιουσία αυτού και του προαποβιώσαντος αδελφού του Λουίζου, για να ιδρύσει την Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών.

Ως πρότυπο είχε τη γαλλική σχολή École d' Arts et Métiers – Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών. Η γαλλική αυτή σχολή είχε ιδρυθεί στο Liancourt, μια κοινότητα

στη βόρεια Γαλλία, το 1780, κατά εποχή της πρώτης βιομηχανικής επανάστασης. Ο ιδρυτής της, ο δούκας του Rochefoucauld-Liancourt, εμπνευσμένος από τις ιδέες του Διαφωτισμού, έθεσε ως αρχή του σχολείου το ρητό «Συνδυάζοντας την ικανότητα των χεριών με τη σοφία της γνώσης» (Allier l'habilité de la main à l'intelligence des savoirs). Έκτοτε ιδρύθηκαν πολλά παραρτήματα του Arts et Métiers σε διάφορα μέρη της Γαλλίας, τα οποία λειτουργούν μέχρι σήμερα, ενώ η πανεπιστημιούπολη του Παρισιού, που χτίστηκε μεταξύ του 1906 και 1912, έγινε η μεγαλύτερη πανεπιστημιούπολή του.

Αυτή ακριβώς η επιτυχία του École d' Arts et Métiers, σε συνδυασμό με τη διορατικότητα, την αντίληψη της σημασίας της τεχνικής εκπαίδευσης και της κοινωνικής ευαισθησίας του Βασιλείου και του Λουίζου Σιβιτανίδη, ενέπνευσαν την ίδρυση της Σιβιτανιδείου Σχολής.

Στόχος ήταν ανέκαθεν μια εκπαίδευση που παρέχει πρακτικά επαγγελματικά εφόδια, πολύτιμα πρωτίστως σε αυτούς που πορεύονται στη ζωή με την εργασία τους και που προσόντα τους είναι η θέληση για εξέλιξη και η προσπάθεια.

Αυτή είναι άλλωστε η πεμπτουσία και η πιο συγκινητική πτυχή του οράματος των ευεργετών. Σπουδαστές με εξειδίκευση και θέληση για εργασία, οι οποίοι συνδυάζουν την ικανότητα των χεριών με τη σοφία της γνώσης, είναι περιζήτητοι τεχνικοί, άριστα καταρτισμένοι και ικανοί να βιοπορίζονται και να εξελίσσονται.

Παράλληλα όμως με τη Σχολή, οι ιδρυτές μας κληροδότησαν και μια άυλη, αλλά εξίσου πολύτιμη παρακαταθήκη. Αυτή δεν είναι άλλη από τα ιδανικά και τις αξίες που οι μνημονευόμενοι ευεργέτες με τις πράξεις τους υλοποίησαν και μας κληροδότησαν και που έκτοτε μας εμπνέουν.

Πρόκειται για τη φιλοπατρία, την αγάπη για τον συνάνθρωπο, την αξία της μόρφωσης και της εργασίας, την αίσθηση του ανήκειν σε μια κοινότητα και τη σπουδαιότητα της προσφοράς σε αυτήν, αξίες που σήμερα συχνά δοκιμάζονται, δεν παύουν όμως να αποτελούν φάρο ελπίδας και αντίβαρο στις διάφορες δυσκολίες των ημερών μας.

Αυτή είναι αν θέλετε και η άυλη παρακαταθήκη των ευεργετών της Σιβιτανιδείου, μια καλώς νοούμενη ηθική καθοδήγηση, δέσμευση και αίσθηση καθήκοντος που μας εμπνέει να αγωνιζόμαστε και να γινόμαστε καλύτεροι.

Για τους λόγους αυτούς, και τιμώντας σήμερα πρωτίστως τη μνήμη των ιδρυτών, σήμερα τιμάται και εξαίρεται παράλληλα το έργο όλων όσων συμμερίστηκαν και συμμερίζονται το όραμα των ιδρυτών της σχολής και όσων εργάστηκαν και εργάζονται να το υλοποιήσουν, από την ίδρυσή της μέχρι και σήμερα.

Άξιοι δε συνεχιστές του οράματος των ιδρυτών και του έργου των προκατόχων τους και παρά τις όποιες δυσκολίες και προκλήσεις, είναι όλοι οι άνθρωποι που

σήμερα συνεχίζουν την παράδοση και το έργο της Σχολής, και αναφέρομαι στον γενικό διευθυντή της κ. Κωνσταντίνο Γούλα και σε όλους τους διευθυντές της, το εκπαιδευτικό και το διοικητικό προσωπικό της, καθώς βέβαια και στους μαθητές της, που πάντα αποτελούσαν και αποτελούν το ακρογωνιαίο λίθο της και το κύριο μέλημα του οράματος και της αγάπης των ιδρυτών.

Θα ήθελα να κλείσω με μια ευχή για το μέλλον της Σχολής, για την οποία θα παραφράσω την έκφραση που ο ίδιος ο Βασίλειος Σιβιτανίδης χρησιμοποίησε στη διαθήκη του: Εύχομαι να συνεχίσει η Σιβιτανίδειος Σχολή να αποτελεί *«μνημεῖον αἰδίου [δηλαδή αιώνιο] τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ φιλεργίας, Ἐστία δὲ Ἑθνικῆς φιλοπονίας διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ πρὸς δόξαν τῆς Φιλότατης Πατρίδος»*.

Καλλιθέα, 04.06.2025

Αλκαίος Γ. Σιβιτανίδης